

WISSEL STROOM

*kennisdelen
reflecteren
vooruitkijken*

Vereniging
Hogescholen

Universiteiten
van Nederland }

VOORWOORD

Dit e-magazine is het resultaat van drie jaar samenwerking tussen hogescholen en universiteiten, die zich gezamenlijk hebben ingezet voor het project Wisselstroom. Met steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dat in 2022 een bijdrage van 3,5 miljoen euro beschikbaar stelde, hebben wij als hoger-onderwijsveld een stevige basis gelegd om de overstap tussen hbo en wo te versterken. De pilots bij de instellingen richten zich op drie thema's: voorlichting, het wegnemen van drempels en data.

SAMENWERKEN AAN DE JUISTE PLEK VOOR IEDERE STUDENT

In een tijd waarin studiekeizers te maken krijgen met een steeds complexer onderwijslandschap en een overvloed aan mogelijkheden, is het maken van een weloverwogen keuze belangrijker dan ooit. Toch blijkt uit de praktijk dat de verschillen tussen hbo en wo lang niet altijd helder zijn voor scholieren. Dat maakt het kiezen van de juiste vervolgopleiding soms lastig. Hier ligt een duidelijke taak voor ons als onderwijsinstellingen: scholieren voorzien van begrijpelijke, eerlijke en toegankelijke informatie die hen helpt bij hun keuze voor een vervolgstudie die echt past.

Maar ook na de start van een studie is het belangrijk dat er ruimte blijft om koers te wijzigen. Niet elke keuze blijkt de juiste, en dat is oké. Wat telt, is dat we studenten de mogelijkheid bieden om soepel over te stappen naar een opleiding die beter aansluit bij hun ambities en talenten – zonder onnodige vertraging. Flexibele leerwegen spelen hierin een sleutelrol: ze maken het onderwijssysteem wendbaar en toegankelijk, en ondersteunen studenten in hun ontwikkeling.

Daarnaast is het van groot belang dat we de wisselstroom tussen hbo en wo beter in kaart brengen. Door inzicht te krijgen in hoe studenten bewegen tussen deze twee onderwijsvormen, kunnen we ons beleid gericht afstemmen op hun behoeften – en ons onderwijs toekomstbestendiger maken.

Succesvolle samenwerking tussen instellingen, gebouwd op vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid, is hierbij onmisbaar. Als hoger onderwijs zetten wij ons onverminderd in voor toegankelijk, flexibel en inclusief onderwijs. Binnen ons binaire stelsel betekent dat ook: oog hebben voor de kracht en eigenheid van zowel hogescholen als universiteiten – en dit actief uitdragen. Met de resultaten uit project Wisselstroom zetten we samen een belangrijke stap richting een beter aansluitend en eerlijker onderwijssysteem; een systeem waarin studenten alle ruimte krijgen om hun talenten te ontplooien en hun toekomst vorm te geven.

Namens de Vereniging Hogescholen (VH) en Universiteiten van Nederland (UNL) onderstrepen wij het belang van dit project voor de hele sector. We spreken onze grote waardering uit voor iedereen die zich heeft ingezet voor onze gezamenlijke missie: zorgen dat iedere student op de plek terecht komt die écht bij diegene past. De komende jaren blijven we ons daarvoor inzetten.

Jantine Schuit
vice-voorzitter UNL, rector EUR

Rob Verhofstad
bestuurslid VH, voorzitter CvB HAN

04 INTRODUCTIE

05 KENNISDELINGSBIJEENKOMST

06 GENERIEKE OPBRENGSTEN

10 SHOWCASE 1
Wat kan WEL

11 SHOWCASE 2
Beeldvorming en barrières in de overstap tussen hbo en wo

13 SHOWCASE 3
Wisselstroom tussen Bestuurskunde-opleidingen

15 SHOWCASE 4
WINITI: Je schoolpartner in crime

17 SHOWCASE 5
Wisselstroom en hoogbegaafdheid

19 SHOWCASE 6
Studenten als onmisbare schakel

21 SHOWCASE 7
Wisselstroom vóór, tijdens en na de studiekeuze

23 SHOWCASE 8
Wisselen tussen hbo en wo, ervaringen in de praktijk

25 SHOWCASE 9
Een spel waarmee we vooruit kunnen

26 SHOWCASE 10
Samenwerken aan één datavraag

27 SHOWCASE 11
Middelbare scholieren ontdekken de breedte van techniek

28 SHOWCASE 12
Stimulans voor bestaande ambitie

31 COLOFON

INTRO- DUCTIE

In september 2019 publiceerden UNL en de VH hun gezamenlijke position paper over de doorontwikkeling van het binaire stelsel van hoger onderwijs. Hierin formuleerden ze de prioriteit dat universiteiten en hogescholen zich inspanden voor het realiseren van **‘wisselstroom’**: meer studenten gemakkelijker en sneller op de voor hen juiste plek in het hoger onderwijs.

Dit heeft geleid tot het gelijknamige project Wisselstroom, waarin universiteiten en hogescholen in de periode 2022 - 2024 gezamenlijk 24 pilots zijn gestart om wisselstroom in de praktijk te brengen.

Deze pilots zijn onder te verdelen in de volgende vier categorieën:

- **Voor de poort** - pilots die zich hebben gericht op de vraag: hoe kunnen we vo-scholieren helpen bij het maken van keuzes voor vervolgonderwijs in het hbo of wo?
- **Na de poort** - pilots die zich hebben gericht op de vraag: hoe kunnen we hbo- en wo-studenten helpen bij een mogelijke overstap van het hbo naar het wo of vice versa?
- **Data** - pilots die zich hebben gericht op de vraag: hoe kunnen we de wisselstromen tussen het hbo en wo inzichtelijk maken?
- **Hybride vorm** - pilots die zich hebben gericht op een combinatie van bovenstaande vragen.

In elke pilot hebben minimaal één universiteit en één hogeschool met elkaar samengewerkt en zijn scholieren en studenten betrokken geweest als:

- doelgroep van wisselstroomactiviteiten;
- ‘onderwerp’ van onderzoek naar wisselstroom;
- (mede)aanbieder van wisselstroomactiviteiten (bijv. bij het geven van voorlichting).

In dit e-magazine leest u meer over de generieke opbrengsten van het project Wisselstroom en presenteren diverse betrokken instellingen middels showcases hun eigen ervaringen met het faciliteren van wisselstroom in het hoger onderwijs.

KENNISDELINGS- BIJEENKOMST

WISSELSTROOM

Op dinsdag 20 mei 2025 heeft de Wisselstroom-kennisdelingsbijeenkomst plaatsgevonden bij de Eenhoorn te Amersfoort. Ruim 60 direct betrokkenen uit het (hoger) onderwijs kwamen samen om ervaringen en inzichten uit te wisselen over de wisselstroom van studenten tussen hbo en wo.

De presentatie van [Irma Croese](#) en [Pieter Lammers](#) (OCW) over de (beleids)historie van 'Wisselstroom' was zeer verhelderend. Vervolgens gaven de generieke opbrengsten van het project, gepresenteerd door BMC – [Frank Streefland](#) en [Luuk Collou](#) – de aanwezigen de nodige stof tot nadenken.

Tijdens de showcases was het interessant om van betrokken hogescholen en universiteiten zelf te horen hoe zij concreet invulling hebben gegeven aan het Wisselstroomproject op thema's als:

- de verschillende manieren waarop scholieren kunnen ervaren wat het verschil is tussen studeren in het hbo en wo;
- de barrières die studenten ervaren bij de overstap;
- het gebruik van data om de wisselstromen in kaart te brengen.

De reflectie en vooruitblik van [Ron Minnée](#) (secretaris VH en directeur verenigingsbureau) en [Babs van den Bergh](#) (directeur UNL) was een mooie afsluiting van het programma. De borrel na afloop was een perfecte gelegenheid om na te praten met collega's.

WISSELSTROOM

GENERIEKE OPBRENGSTEN

De generieke opbrengsten van het project Wisselstroom zijn door onderzoekers van BMC in kaart gebracht. Daarbij zijn de volgende drie stappen doorlopen:

1. DESKRESEARCH

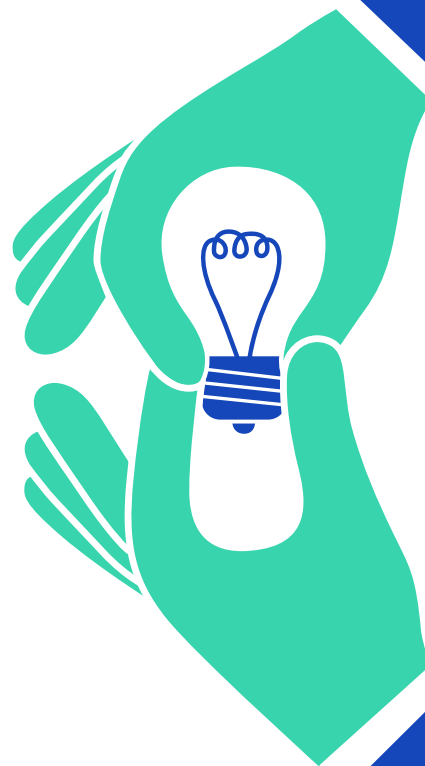
De eerste inzichten in de opbrengsten van de pilots zijn verkregen door de oorspronkelijke aanvragen en de door deelnemende instellingen zelf aangeleverde stukken zoals evaluaties te bestuderen.

2. ONLINE INTERVIEWS

Vervolgens zijn nieuwe inzichten opgehaald en nadere duiding van de opbrengsten aangebracht door vertegenwoordigers van de betrokken instellingen. In totaal zijn er twintig online interviews met hen afgenomen waarin zowel het hbo- als het wo-perspectief vertegenwoordigd waren.

3. ONLINE SPIEGELSESSIE

Tot slot is de eerste schets van de generieke opbrengsten, opgehaald in stap 1 en 2, aangescherpt door een panel van respondenten tijdens een online spiegelsessie.

Uiteindelijk zijn op basis van 22 van de 24 pilots de generieke opbrengsten van het project Wisselstroom geanalyseerd. Deze laten zich clusteren naar algemene uitkomsten, lessons learned, best practices, faciliterende factoren en belemmerende factoren.

CONTEXT VAN BELANG VOOR DE UITKOMSTEN

- De Wisselstroom-pilots waren primair bedoeld als experimenteerruimte met relatief weinig kaders en verplichtingen vanuit OCW.
- Dit heeft bij de inrichting van de pilots de nadruk minder gelegd op strikte monitoring van de uitkomsten.
- Het (causaal) aantonen en objectief vaststellen van de specifieke bijdrage van de pilots aan ‘meer studenten gemakkelijker en sneller op de voor hen juiste plek’ is inherent lastig.

ALGEMENE UITKOMSTEN

Voor de algemene uitkomsten van de pilots is er gekeken naar kwalitatieve uitkomsten en naar kwantitatieve uitkomsten. De kwalitatieve uitkomsten opgehaald binnen dit onderzoek gaan met name over de *verbeterde samenwerking* en een versterking van het wederzijds begrip tussen de deelnemende hbo- en wo-instellingen. Medewerkers leerden elkaars organisaties, opleidingsaanbod en werkwijzen beter kennen. Deze relatie- en netwerkopbouw wordt door nagenoeg alle betrokken pilots gezien als waardevol. Een tweede belangrijke kwalitatieve uitkomst is de verrijking van beeldvorming en voorlichting: veel pilots hebben zich met positief resultaat gericht op het verrijken van het beeld dat studenten, ouders en decanen hebben van (de mogelijkheden in) het hbo en wo.

Op het gebied van kwantitatieve uitkomsten lijkt er bij diverse pilots sprake te zijn van positieve uitkomsten die in meer of mindere mate te kwantificeren zijn. Enkele voorbeelden uit verschillende pilots zijn (a) een stijging in het aandeel vwo'ers dat hbo-open-dagen bezoekt, (b) een verhoging van het percentage eerstejaars wo-studenten dat het hbo overwoog tijdens het studiekeuzeproses van 7% naar 12%, en (c) een decanendag die gemiddeld 80 decanen trok (bij 120 aanmeldingen) en een beoordeling van 7.8 kreeg.

LESSONS LEARNED

De uitkomsten waar het gaat om lessons learned hebben betrekking op de vraag: *wat leren we over de pilots heen van de verschillende pilots?* We zien verschillende leerpunten. Zo lijkt er sterk sprake te zijn van vooroordelen over het verschil tussen het hbo/wo. Het lijkt bijvoorbeeld nog regelmatig als negatief ervaren te worden wanneer scholieren met een vwo-diploma een hbo-studie gaan doen. Een tweede lessons learned is dat samenwerking *tussen instellingen, aandacht en beheer vereist*. Duidelijkheid over rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden is daarbij van groot belang. De derde lesson learned raakt daar aan: *de samenwerking* en activiteiten die hier ontstaan zijn, moeten in *bestaande processen en structuren landen* om een duurzaam karakter te krijgen. Een *strategische verankering*, de vierde lesson learned, kan daarbij helpen. Tot slot is een belangrijke lesson learned dat het *verzamelen van data waardevol* kan zijn, maar *ook uitdagend* is. Inzicht in de groepen en wisselmomenten is van belang maar het koppelen van data is een uitdaging.

BEST PRACTICES

Best practices zijn binnen dit onderzoek die activiteiten die binnen meerdere pilots als waardevol worden aangemerkt. Een belangrijke best practice is het gebruiken van voorlichtingsmaterialen en -activiteiten die zich richten op de verschillen en overeenkomsten tussen hbo en wo, het beïnvloeden van de beïnvloeders zoals ouders, decanen en mentoren, en het inzichtelijk maken welke routes studenten kunnen doorlopen. Een andere best practice is het inzetten van ervaringsdeskundigen. Dit wordt binnen veel pilots als zeer effectief gezien, omdat scholieren en studenten aansluiten bij de belevingswereld van scholieren. Tot slot is een best practice het laten ervaren van het verschil tussen hbo en wo; scholieren en studenten uitnodigen op locatie en lessen en sessies bij laten wonen wordt als effectief beschouwd.

FACILITERENDE FACTOREN

Er is een aantal belangrijke faciliterende factoren dat bijdraagt aan het succes van Wisselstroomprojecten. Daadwerkelijk samen optrekken als betrokken instellingen is van groot belang. Het gaat daarbij om gedeelde uitgangspunten, maar ook eenzelfde houding ten opzichte van de samenwerking. Fysieke afspraken helpen daarbij. Ook het inruimen van voldoende tijd voor voorbereiding is van belang, evenals het aanwijzen van een projectleider die sturing geeft aan het project. Dit zorgt ervoor dat de prioriteit, ook een faciliterende factor, gewaarborgd blijft.

BELEMMERENDE FACTOREN

Naast faciliterende factoren is er ook een aantal belemmerende factoren genoemd. Dit zijn die factoren die de effectiviteit van de pilots in de weg hebben gestaan. De meestgenoemde is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wetgeving voorkwam dat er binnen pilots data uit bestaande systemen gekoppeld konden worden. Dit beperkt de inzichten die daaruit voort kunnen komen. Ook zijn personele wisselingen als belemmerende factor aangemerkt. Wanneer het project over zijn looptijd bij wisselende professionals komt te liggen, staat de uitvoering onder druk. De bekostigingssystematiek en daaruit voortvloeiende 'concurrentiepositie' tussen instellingen wordt ook als belemmerende factor genoemd. Tot slot zijn ook organisatorische en culturele verschillen evenals onduidelijkheid over het budgethouderschap van de subsidie opgemerkt als belemmerende factoren.

HOE VERDER NA AFSLUITING?

Bij nagenoeg alle pilots is sprake van een vorm van vervolg. In veel gevallen worden de pilotactiviteiten, of een gedeelte daarvan, opgenomen in de bestaande organisatie. In enkele gevallen worden de activiteiten elders belegd. Daarbij wordt wel aangegeven dat het vervolg onzeker is in verband met de actuele bezuinigingen.

SHOWCASE 1

WAT KAN WEL?

PILOT ERASMUS UNIVERSITEIT - HOGESCHOOL INHOLLAND

Het project Wisselstroom tussen Erasmus Universiteit (Erasmus School of Law) en de opleiding HBO Rechten van Hogeschool Inholland is tot stand gekomen vanuit de gedachte 'Wat kan WEL?'.

Femke Noomen-Van der Linde
noomen@law.eur.nl

Sijmen Steenbeek
sijmen.steenbeek@inholland.nl

Jorian Waleson
jorian.waleson@eur.nl

Birol Ona
birol.ona@inholland.nl

CONTACT

Vanaf dag één van de contacten tussen Erasmus en Inholland is de centrale vraag geweest: hoe kunnen we de juiste studenten op de juiste plek krijgen? In goed en constructief overleg hebben we gebrainstormd over hoe we studenten tijdens de propedeuse HBO Rechten kunnen informeren over een eventuele overstap naar de universiteit na het behalen van hun propedeuse. We waren het al snel eens dat proberen aan de studie op de universiteit belangrijker is dan erover lezen. Zo hebben we naast de studenten informeren ook verschillende workshops aangeboden en een proefstudeerdag gemaakt waarin studenten op één dag een hele week studeren aan de universiteit konden ervaren.

Bij de examencommissies van HBO Rechten hebben we de programma's van jaar 1 van de universiteit afgezet tegen het programma op het hbo en een schema gemaakt waarin duidelijk was welke eventuele vrijstellingen behaald konden worden bij een voldoende afgesloten onderdeel op de universiteit. De mentoren op het hbo en de studieadviseurs op de universiteit werden volledig geïnformeerd over de mogelijke stromen van het hbo naar de universiteit en vice versa. Dit is zelfs mogelijk gemaakt tot begin februari, zonder dat een student een jaar hoeft te wachten. Dit is uniek voor dit programma en een belangrijk punt voor studentenwelzijn. Korte lijnen houden en over en weer elkaar regelmatig spreken heeft geleid tot vertrouwen en constructief denken in mogelijkheden en warm doorverwijzen van studenten.

De overstap van het hbo naar de universiteit, maar ook van de universiteit naar het hbo is een spannende beslissing vol onzekerheden, vragen en twijfels. Door toegewijde personen als gesprekspartner aan te bieden, de tijd vrij te maken voor studenten die overwegen de overstap te maken, en te denken in mogelijkheden is het project zeer effectief geweest. Blijf dus vooral denken in termen van onze quote: *Wat kan WEL!*

SHOWCASE 2

BEELDVORMING EN BARRIÈRES IN DE OVERSTAP TUSSEN HBO EN WO

PILOT UNIVERSITEIT UTRECHT - HOGESCHOOL UTRECHT

De doelstelling van onze pilot was om inzicht te krijgen in de belemmeringen die jongeren ervaren in de overstap tussen het hbo en het wo, en hoe we daar binnen het hoger onderwijs en het voortgezet onderwijs op kunnen inspelen. Ons onderzoek heeft waardevolle inzichten opgeleverd, die we hebben gebundeld in het rapport *'Belemmeringen in de Wisselstroom'*.

Een opvallende conclusie is dat zowel onder jongeren zelf, als onder ouders, docenten en mentoren in het voortgezet en het hoger onderwijs een sterke beeldvorming leeft dat wo 'hoger en beter' is dan het hbo, en dat jongeren het daarbij lastig vinden om keuzes te maken die van deze norm afwijken. Om scholen hierbij te ondersteunen, ontwikkelden we een praktische leidraad voor vo-scholen, waarmee zij intern het gesprek kunnen voeren over dit thema. Deze wordt inmiddels gebruikt in trainingen voor decanen in het vo.

Naast het advies over de beeldvorming, geven we ook het advies dat diversiteit binnen klassen erkend moet worden en dat er betere ondersteuning dient te zijn in de eerste weken na een wissel. Dit vormt ook input voor nieuwe trainingen voor eerstejaarsdocenten, studieloopbaanbegeleiders en studiekeuzeadviseurs in het hoger onderwijs.

CONTACT

Dr. Jonne Vulperhorst
j.p.vulperhorst@uu.nl

Dr. Mirjam de Haas
mirjam.dehaas@hu.nl

De samenwerking kende aanvankelijk hobbels: de projectopstart verliep stroef door onduidelijkheid in verantwoordelijkheden en gebrek aan regie. Pas toen de lijntjes korter werden en er structurele communicatie kwam via tweewekelijkse updates, kwam het project echt op gang. Heldere communicatie bleek daarbij de succesfactor.

DELIVERABLES:

• Onderzoeksrapport

Benieuwd naar de onderstaande andere deliverables?

Neem contact met ons op!

• Leidraad voor vo-scholen

• Doorontwikkeling naar trainingen voor vo en ho

**‘MET DE JUISTE
BEGELEIDING LEREN
JONGEREN DAT HBO EN
WO GELIJKWAARDIG
ZIJN EN DURVEN ZE TE
KIEZEN VOOR WAT BIJ
HEN PAST.’**

LESSEN OVER SAMENWERKING:

Neem tijd om te investeren in duidelijke afspraken, frequente communicatie en wederzijds eigenaarschap — juist in een complexe samenwerking tussen instellingen.

SHOWCASE 3

WISSELSTROOM TUSSEN BESTUURSKUNDE- OPLEIDINGEN

PILOT UNIVERSITEIT LEIDEN - HAAGSE HOGESCHOOL

Vanuit de gedachte ‘de juiste student op de juiste plek’ zijn de Bestuurskunde-opleidingen van de Universiteit Leiden en de Haagse Hogeschool een project Wisselstroom gestart. Het project richt zich op eerstejaars studenten die een overstap willen maken vanuit hbo naar wo, of voor wie de meer toegepaste aanpak van een hbo-opleiding beter past dan het wo.

Studenten die na hun propedeuse naar de universiteit willen, kunnen, mits ze nominaal studeren, in het tweede semester van hun eerste jaar bij een hbo-instelling de vakken Politicologie en/of het vak Publiek management volgen aan de Universiteit Leiden. Ze kunnen op die manier proeven aan het universitaire onderwijs en een weloverwogen keuze maken. Als ze het vak halen, worden ze daar het jaar erop van vrijgesteld. Studenten worden tijdens deze periode begeleid door de studieadviseurs en hun werkgroepdocent bij de Universiteit Leiden.

Studenten die twijfelen of de universiteit de juiste omgeving is kunnen bij de Haagse Hogeschool (HHS) het vak Belangen behartigen of het vak Adviseren volgen. In theorie kan dit in beide semesters (studenten voldoen al aan de ingangseis), maar in de praktijk zal ook dit vooral in het tweede semester voorkomen. Studenten worden begeleid door een studiecoach. Ze worden voorgedragen door de mentoren/studiecoaches/studieadviseurs. De studenten van de Universiteit Leiden mogen zichzelf aanmelden bij de studieadviseur, waarna een gesprek volgt. Daarna geeft de studieadviseur de student door aan de HHS. Er is geen selectieprocedure of iets dergelijks. Hier zit nog ruimte voor ontwikkeling. Het blijft ingewikkeld om ervoor te zorgen dat studenten zich thuis voelen op de hogeschool als ze laat in het jaar slechts één vak volgen.

In de twee jaar dat de pilot nu draait, heeft er een handvol studenten deelgenomen. Studenten waarderen de mogelijkheid en geven aan een betere keuze te kunnen maken over een overstap. Vanuit beide instellingen zijn er zowel studenten die ervoor gekozen hebben om over te stappen (vooral vanuit de HHS) als studenten die er juist voor gekozen hebben om te blijven (beide instellingen).

CONTACT

Universiteit Leiden:

Tineke Choi
StudieadviesBSK@fgga.leidenuniv.nl

Haagse Hogeschool:

Jikke Verheij
J.K.Verheij@hhs.nl

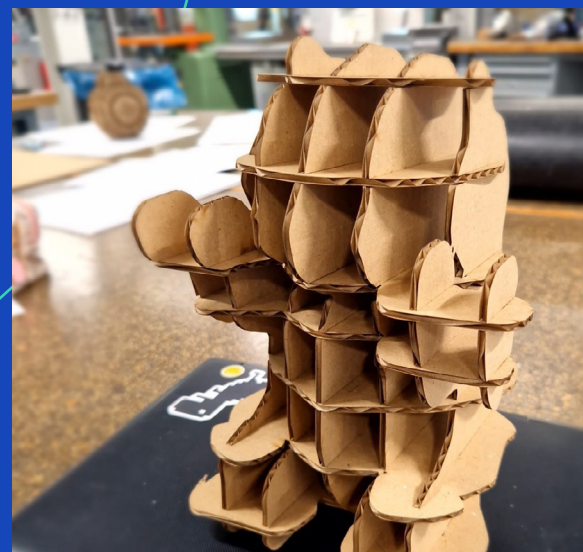
De volgende stap die wij zien is de docenten van beide instellingen kennis laten maken en kijken of er mogelijkheden zijn om samen te werken in de stad Den Haag. Te denken valt aan het ontwikkelen van bijvoorbeeld een eendaagse challenge in jaar 1, waar studenten van beide instellingen aan deelnemen. Studenten en docenten krijgen zo beter inzicht in de verschillen en overeenkomsten tussen wo en hbo en kunnen een betere keuze maken.

We willen ook (blijvend) monitoren hoe de studenten die zijn overgestapt presteren. We zoeken naar manieren om dit zinvol te kunnen doen, binnen de mogelijkheden van de AVG.

SHOWCASE 4

WINITI: JE SCHOOL-PARTNER IN CRIME

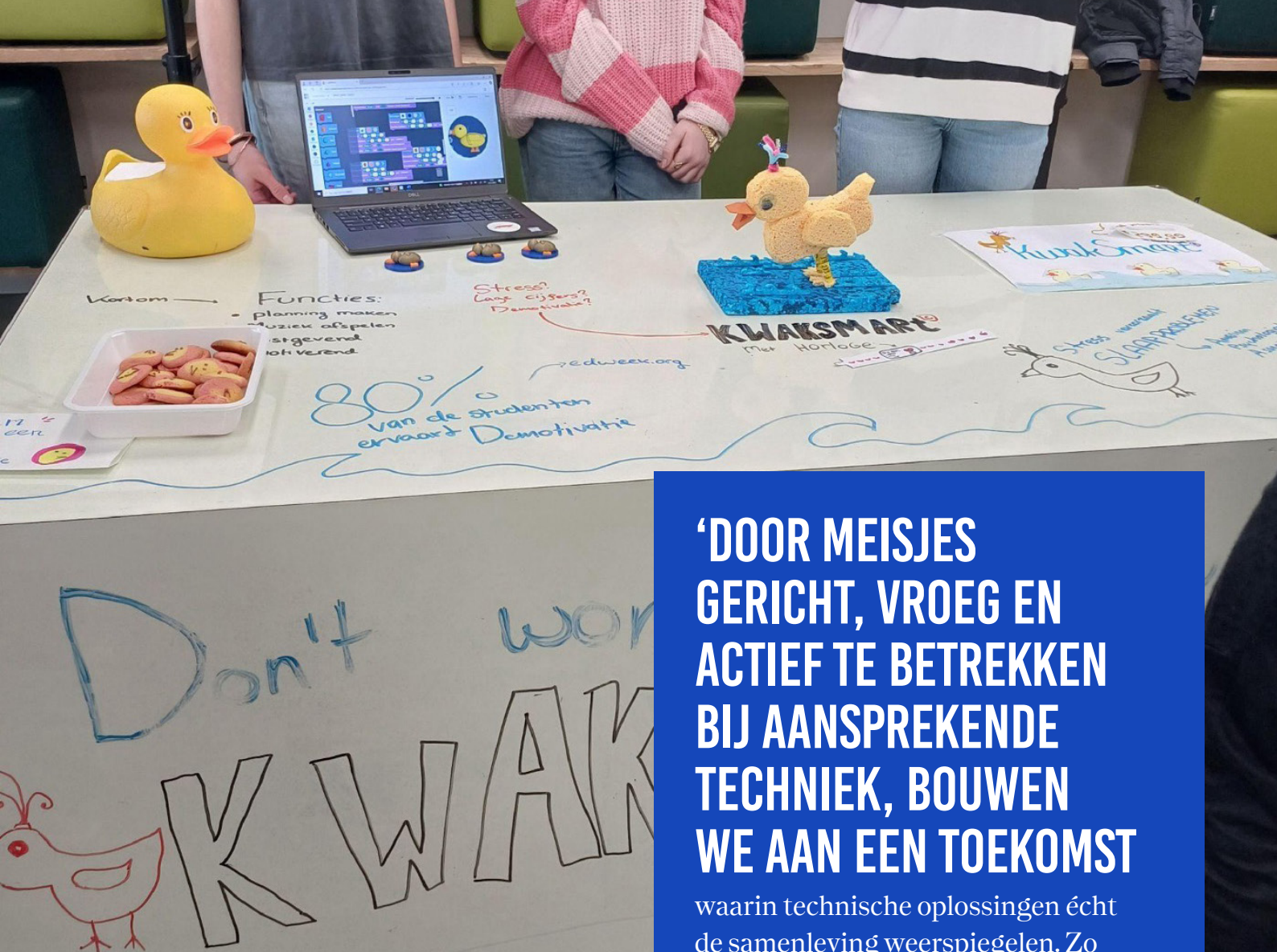

Binnen het project Wisselstroom lanceerden we de pilot WINITI: Je schoolpartner in crime – een initiatief van U-Talent, waarin Hogeschool Utrecht (HU), Universiteit Utrecht (UU) en zo’n vijftig middelbare scholen uit onder andere Utrecht, Den Bosch, Ermelo en Rotterdam samenwerken.

Met WINITI hebben we havo- en vwo-leerlingen op een inspirerende manier laten kennismaken met de wereld van techniek, met speciale aandacht voor meisjes. Door hen al in klas 3 te betrekken bij creatieve, technische uitdagingen, ontdekken ze niet alleen hun talent, maar ook de mogelijkheden binnen zowel het hbo als het wo. Het doel is om leerlingen – en met name ook meisjes – sneller en met meer vertrouwen te begeleiden naar een studie die écht bij hen past, door hen actief te laten ervaren wat techniek inhoudt en hoe het hoger onderwijs eruitziet.

WINITI is bedoeld voor leerlingen uit havo en vwo 3 die interesse hebben in het uitdenken en ontwerpen van een eigen robot. Om de activiteit ook aantrekkelijk te maken voor meiden, was het doel vooraf al specifieker gemaakt: het moest een robot worden die de leerlingen zelf op school kan helpen met plannen en studeren. In vijf creatieve en speelse bijeenkomsten, telkens op een andere HU- of UU-locatie, ontdekten leerlingen samen met leeftijdsgenoten deze toegepaste wereld van techniek. Zo krijgen ze niet alleen inhoudelijke verdieping, maar ook een breder beeld van wat er allemaal mogelijk is op het gebied van wetenschap en technologie binnen het hoger onderwijs.

Een van de hoogtepunten was de derde bijeenkomst in december 2024, waar elementen uit de opleidingen HBO-ICT (HU) en Informatica (UU) samenkwamen in een workshop met de programmeertool Thinkercat. De bijeenkomst begon met een inspirerende lunch, inclusief een memoryspel over vrouwen in de wetenschap. Daarna volgde een lezing van een vrouwelijke ICT-expert, die op persoonlijke wijze de verbinding legde tussen

‘DOOR MEISJES GERICHT, VROEG EN ACTIEF TE BETREKKEN BIJ AANSPREKENDE TECHNIEK, BOUWEN WE AAN EEN TOEKOMST

waarin technische oplossingen écht de samenleving weerspiegelen. Zo vergroten we hun zelfvertrouwen, verbreden we hun perspectief en helpen we hen sneller de weg te vinden naar een studie én loopbaan waarin zij het verschil maken.

technologie en welzijn. De workshop draaide om het ontwerpen van een robotprototype met 3D-printtechniek, inclusief een rondleiding door Lili's Proto Lab.

Succesfactoren van deze pilot waren de inzet van vrouwelijke rolmodellen, de veilige en positieve sfeer, de werkvormen waarin leerlingen actief samen tot een mooi eindproduct konden komen en de samenwerking tussen de verschillende instellingen. Bottlenecks betroffen vooral het inpassen in de roosters en de beschikbaarheid van rolmodellen.

De pilot leverde waardevolle producten op, waaronder lesmodules voor de onderbouw, audiovisueel materiaal met rolmodellen, een draaiboek voor WINITI en de interactieve Techstarter-tool die leerlingen helpt technische opleidingen te verkennen. De diverse inzet voor meer vrouwen in ICT begint zijn vruchten af te werpen: steeds meer jonge vrouwen kiezen vol overtuiging voor een studie in de ICT!

CONTACT

Extra materiaal:
[Impressiefilmpje](#)

Mieke Braadbaart
mieke.braadbaart@hu.nl

Marjolein Gelauff
u-talent@uu.nl e/o m.n.a.gelauff@uu.nl

SHOWCASE 5

WISSELSTROOM EN HOOGBEGAAFDHEID

PILOT VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM - HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM

Het project Wisselstroom Hoogbegaafdheid, een samenwerking tussen de Hogeschool van Amsterdam (HvA) en de Vrije Universiteit Amsterdam (VU), had als doel om een coachingstoolkit te ontwikkelen voor studenten met kenmerken van hoogbegaafdheid. Hiermee is succesvol bijgedragen aan een soepele overgang van het voortgezet naar het hoger onderwijs, het vinden van een passende plek binnen de studieomgeving en het creëren van een setting waarin studenten zich veilig, gezien, uitgedaagd en gelukkig voelen. Daarnaast is de bewustwording rondom hoogbegaafdheid bij zowel studenten als begeleiders vergroot. Studenten zijn beter zichtbaar geworden en voelen zich meer erkend en ondersteund.

SUCCEFACTOREN EN KNELPUNTEN

De samenwerking tussen de HvA en VU, evenals met externe partners zoals middelbare scholen, het netwerk Hoogbegaafd-Hoger onderwijs en samenwerkingsverbanden, bleek bijzonder

waardevol en we hopen deze te kunnen continueren. De uitwisseling tussen de verschillende Wisselstroom-projecten en de inzet van een overkoepelende projectleider droegen sterk bij aan de voortgang. Een belangrijke meerwaarde was ook de ontmoeting tussen studenten van verschillende onderwijsinstellingen. Tijdens deze ontmoetingen werden beelden over universitair en hoger beroepsonderwijs uitgewisseld, waardoor er voor studenten een wereld aan mogelijkheden openging, passend bij hun (studie)behoefte. Tegelijkertijd waren er enkele aandachtspunten: de voorbereidingstijd was beperkt, waardoor het creëren van voldoende draagvlak – en daarmee de uiteindelijke borging – uitdagend werd.

De pilot leverde verschillende producten op: een coachingstoolkit met onder meer een beleidsplan-format, signaleringskaart, een informatiefolder hoogbegaafdheid, studentpersona's en een onderzoeksposter. Daarnaast werden bijeenkomsten georganiseerd, zoals symposia, workshops, voorlichtingen en 'Chat & Chill'-sessies voor studenten. Ook ontstonden informele netwerken via WhatsApp en Teams en is informatie over hoogbegaafdheid beter vindbaar. Benieuwd naar de coachingstoolkit? Neem dan contact op met ons.

De intensieve samenwerking tussen instellingen biedt verrijking en kruisbestuiving, maar vraagt ook om heldere afspraken over taakverdeling, eigenaarschap en continuïteit. Belangrijk is dat projecten als deze structureel worden ingebed, zodat kennis behouden blijft en initiatieven duurzaam zijn. Door gezamenlijke inzet kunnen hogescholen en universiteiten een omgeving creëren waarin studenten met kenmerken van hoogbegaafdheid floreren.

**‘WANNEER
HOOGBEGAAFDE
STUDENTEN ZICH GEZIEN
EN BEGREPEN VOELEN,
ONTSTAAT RUIMTE VOOR
GROEI, VERBINDING
EN STUDENTSUCCESS –
VANAF DE START VAN
HUN STUDIE.’**

CONTACT

HvA Lydwine Pijloo
l.n.pijloo@hva.nl

VU Marleen Westerhof-Sinke
m.a.westerhof-sinke@vu.nl

Voorbeelden: signaleringskaart & studentpersona's

SHOWCASE 6

STUDENTEN ALS ONMISBARE SCHAKEL

PILOT RADBOUD UNIVERSITEIT - HOGESCHOOL ARNHEM NIJMEGEN

De belangrijkste troef in het project *Wisselstroom* van *HAN University of Applied Sciences (HAN)* en de *Radboud Universiteit (RU)*? **Studenten.** Zij weten als geen ander hoe je scholieren helpt nadenken over een vervolgopleiding en de keuze tussen hbo of universiteit.

CONTACT

Radboud Universiteit
Rachèl Wannet
rachel.wannet@ru.nl

HAN University of Applied Sciences
Simone Marks
simone.marks@han.nl

Meer informatie en voorlichtingsmateriaal:
HAN: *Het verschil tussen hbo en universiteit*
RU: *hbo of universiteit: Wat is het verschil?*
RU: *Handouts studiekeuze*

Daarom stelden we een team samen van HAN- en RU-studenten. Met hun input ontwikkelden we activiteiten en producten.

Hoofddoel: bewustwording creëren bij vwo'ers, zodat ze weten wat de verschillen zijn tussen hbo en universiteit, en een onderwijstype kiezen dat bij hen past.

Wat het project heeft opgeleverd? De interactieve workshop 'Verskil hbo en universiteit' bijvoorbeeld, verzorgd door studenten. In totaal organiseerden we deze zo'n honderd keer. Scholieren en decanen zijn enthousiast en noemen de workshop 'informatief', 'nuttig' en 'interessant'.

Een ander succesnummer is de videopodcast *'Hbo & uni, wat past bij jou?'*. Studenten van vergelijkbare studies op de HAN en de RU gaan in die podcast in gesprek over hun ervaringen, en geven scholieren een reëel beeld van hun opleiding. De podcast is dit studiejaar ruim 10.000 keer beluisterd en bekeken. Ook de gelijknamige folder scoort goed; er zijn meer dan 40.000 exemplaren uitgedeeld.

Of het allemaal op rolletjes loopt? Nee, door overvolle schoolroosters en (te) veel andere LOB-activiteiten is er weinig animo voor een workshop speciaal voor decanen en docenten.

Gelukkig zien we dat decanen het thema 'hbo-uni' enthousiast oppakken. Ze gebruiken daarbij tools als praatplaten en lesopdrachten. Ook zijn vwo'ers actiever bezig met de keuze tussen hbo en uni. Uit de welkomstenquête van de RU blijkt in ieder geval dat veel meer eerstejaars (12% ten opzichte van 7% in 2022) het hbo meenamen bij hun studiekeuze. Bovendien kwamen in de afgelopen drie jaar relatief meer vwo'ers op de HAN Open Dagen af. Een goed teken!

Hogeschool
f universiteit,
wat past bij jou?

Studenten
Hogeschool
Arnhem en
Nijmegen
en
Radboud
Universiteit

check
et lee
erzoek
dmarkt

**‘GOED OM TE ZIEN HOE
ENTHOUSIAST DECANEN EN
SCHOLIEREN MET HET THEMA
‘HBO OF UNI’ AAN DE SLAG ZIJN
GEGAAN. DÁT IS DE GROOTSTE
WINST VAN ONZE PILOT
WISSELSTROOM.’**

SHOWCASE 7

WISSELSTROOM VÓÓR, TIJDENS EN NA DE STUDIEKEUZE

PILOT UNIVERSITEIT LEIDEN - HOGESCHOOL LEIDEN

Sinds 2021 werken *Universiteit Leiden* en *Hogeschool Leiden* nauw samen om leerlingen en studenten met een interesse in informatica op de juiste plek te krijgen. Hoewel we ook filmpjes met studenten en informatieve flyers maakten, begon het heel concreet met een gezamenlijke proefstudeerdag, die we nog steeds aanbieden. Tijdens deze dag maken we de verschillen tussen hbo en wo duidelijk. 's Ochtends ervaren de deelnemers hoe lessen bij de hogeschool eruitzien; 's middags volgen ze college bij de universiteit. We hielpen met deze proefstudeerdagen in de afgelopen jaren al tientallen studiekeizers bij het maken van de juiste keuze. Dat was namelijk ons voornaamste gemeenschappelijke doel: elke studiekeizer op de juiste plek.

En dat doen we niet alleen voor, maar ook na de poort, bijvoorbeeld door onze examencommissies bij elkaar te brengen, zodat die een wissel tussen hbo en wo kunnen vergemakkelijken; zowel voor universiteitsstudenten die toch meer tot hun recht komen bij de hogeschool, als voor hbo'ers die met een pre-master naar de universiteit willen. In 2025 presenteerden we onze resultaten en bevindingen tijdens een Wisselstroomseminar niet alleen aan medewerkers van hogeschool en universiteit, maar ook aan decanen en docenten van middelbare scholen. Zo halen we de banden aan, zorgen we voor korte lijnen tussen verschillende onderwijsorganisaties, en zorgen we dat de informatie bij zo veel mogelijk betrokken mensen terechtkomt.

In dat laatste zit de sleutel voor succes: betrokkenheid, bij de student en bij elkaar. Want hoewel tijd en geld een knelpunt kunnen zijn, willen Universiteit Leiden en Hogeschool Leiden verder met de samenwerking; een samenwerking die tot dusver alleen kon slagen omdat enthousiaste mensen van beide organisaties bereid waren de schouders onder de invulling van Wisselstroom zetten.

Wil je zien hoe Hogeschool Leiden en Universiteit Leiden hun verschillen tonen? Je ziet het in de deze **video**.

**HOGESCHOOL LEIDEN EN UNIVERSITEIT LEIDEN
WERKEN SINDS 2021 INTENSIEF SAMEN OM
STUDIEKIEZERS MET INTERESSE IN INFORMATICA
TE BEGELEIDEN NAAR DE PLEK WAAR ZIJ HET BEST
TOT HUN RECHT KOMEN — VÓÓR, TIJDENS EN NA
DE STUDIEKEUZE.**

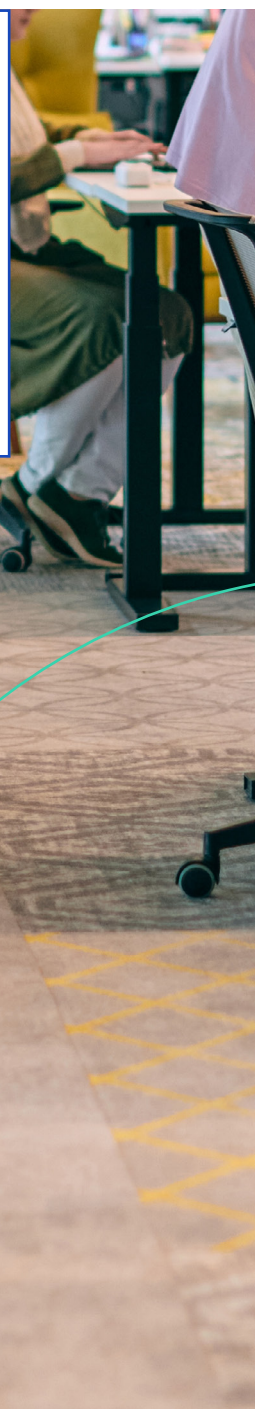

CONTACT

Vincent Spijkers
spijkers.v@hsleiden.nl

Bas van der Veen
veen.vd.b@hsleiden.nl

Joyce Glerum
j.a.j.glerum@liacs.leidenuniv.nl

SCHOWCASE 8

WISSELEN TUSSEN HBO EN WO, ERVARINGEN IN DE PRAKTIJK

PILOT TECHNISCHE UNIVERSITEIT DELFT (TUD) - HAAGSE HOGESCHOOL (HHS)

Tijdens focusgroepen met studenten die hebben gewisseld tussen hbo en wo, kwamen de volgende drie behoeften naar voren: de studenten hebben behoefte aan informatie (om de verschillen tussen hbo en wo te zien en begrijpen), support bij het keuzeproces tussen hbo en wo, en een soft landing bij het nieuwe instituut.

Deze drie behoeften hebben we vertaald naar concrete doelen, met een heel aantal deliverables:

- De webpagina over hbo/wo is herschreven.
- Verwante hbo-opleidingen zijn uitgebreid op de TUD-website.
- Er is een filmpje over hbo/wo-verschillen gemaakt. Deze staat o.a. op de TUD-website en wordt getoond tijdens presentaties. Zie hier de [video](#).
- Beide instituten hebben een wekelijks spreekuur geïmplementeerd voor studiekeuzevragen.
- TUD heeft een workshop over hbo/wo opgezet.
- Op de bachelor-open-dagen van beide instellingen staat een stand over hbo/wo.
- Op de TUD-open-dag wordt een presentatie gegeven over de verschillen tussen hbo/wo
- Er komt een routekaart voor wo-twijfelaars: deze studie past niet, wat nu? In het najaar van 2025 zal deze gereed zijn. Het is een tool voor studieadviseurs TUD om met twijfelaars in gesprek te gaan en ze aan het werk te zetten.

‘IEDERE STUDENT OP DE JUISTE PLEK!’

SUCCESSFACTOREN

Er zijn warme contacten ontstaan tussen instellingen – zowel tussen projectmedewerkers als tussen studiebegeleiders.

BOTTLENECKS

- Studiewisselaars benaderen bleek lastig. Hoe vind je ze? (AVG werkt tegen.)
- Studietwijfelaars: hoe bereiken we ze? Het eerste point of contact van de student is de studieadviseur. Studieadviseurs moeten dus uitgerust zijn voor deze gesprekken, in plaats van een apart team.
- Wisselstroom-doelstellingen sluiten vaak onvoldoende aan bij marketingdoelstellingen. Dit maakt het lastiger om intern anderen te mobiliseren.
- Het belang van de student om te kunnen wisselen botst met belangen van de instelling (ingeschreven studenten = financiering).

LESSEN

Er zijn uiteenlopende redenen voor het feit dat studenten wisselen tussen hbo en wo. Generieke informatie en activiteiten zullen niet iedereen ondersteunen. Daarom is persoonlijke begeleiding essentieel voor studie- en studentsucces.

CONTACT

Haagse Hogeschool
Corine Roeleveld
c.w.m.roeleveld@hhs.nl

Marjolein Wijnker
m.wijnker@hhs.nl

TU Delft
Eli Driessens
e.driessens@tudelft.nl

Marlies Koolhaas
m.g.koolhaas@tudelft.nl

SHOWCASE 9

EEN SPEL WAARMEE WE VOORUIT KUNNEN

PILOT UNIVERSITEIT TWENTE, SAXION HOGE- SCHOOL EN HOGESCHOOL WINDESHEIM

Hogescholen Saxion, Windesheim en de Universiteit Twente zijn aan de slag gegaan met vroegtijdige informatievoorziening over hbo en wo voor havisten en vwo'ers en hebben onderzoek gedaan naar beweegredenen en ondersteuningsbehoefte onder wisselstromers hbo en wo in het eerste jaar.

We hebben met veel plezier samen met studenten een spel voor de havo en een spel voor het vwo ontwikkeld; een spel waar ook decanen zelfstandig met hun leerlingen mee aan de slag kunnen.

Onze studenten hebben enthousiast een pilot gedraaid met het over-de-streepspel op de havo en in het vwo. Het was goed dat we ondanks veel personele wisselingen rondom het project toch mooie dingen hebben kunnen doen in het voortgezet onderwijs. Het was fijn dat er vanuit andere Wisselstroomprojecten veel is gedeeld.

Quotes en een tip van scholieren

- Was veel leuker/leerzamer dan ik dacht door de lijn spel.
- Heb er meer van geleerd als dat ik had verwacht.
- Ik had graag meer geleerd over hoe je die keuze dan daadwerkelijk kan maken.

Quotes en een tip van decanen/mentoren

- Leuke activiteit, voortzetten.
- Kort, maar krachtig. Veel interactie!
- Er kan nog iets meer uitgehaald worden.

We hebben ook veel plezier gehad in de gesprekken met de studenten. Dat heeft uiteindelijk geresulteerd in een gezamenlijk filmpje, waarin we de vooroordelen ten aanzien van de onderwijsvormen hbo of universiteit proberen te tackelen.

Download het filmpje [hier](#).

Als decaan zelf het spel spelen met leerlingen?

Neem contact op.

CONTACT

Universiteit Twente
Arianne Colenbrander
a.a.colenbrander@utwente.nl

Hogeschool Windesheim
Anneke Postma
ai.postma@windesheim.nl

Hogeschool Saxion
Nora Winters
n.k.winters@saxion.nl

foto: Anneke Postma

SHOWCASE 10

SAMENWERKEN AAN ÉÉN DATAVRAAG

De wisselstroom in cijfers, dat was de opdracht van een van de werkpakketten van het project van Avans Hogeschool, Fontys Hogescholen en de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) die daarin samenwerken met de Vereniging Hogescholen (VH) en Universiteiten van Nederland (UNL). Dit is nodig voor inzicht in gerichte verbeteringen in de studentenstromen.

De aanpak is gebaseerd op drie pijlers. Ten eerste zijn de onderlinge stromen tussen Avans, Fontys en TU/e onderzocht. Vervolgens is gekeken naar de pilot van de Vrije Universiteit (VU) en de Hogeschool van Amsterdam (HvA), waar bekostigingsbestanden zijn ingezet om meer zicht te krijgen op bewegingen van studenten. Op basis van deze ervaringen is een gestandaardiseerde werkwijze opgesteld en beschikbaar gesteld voor anderen om mee te werken. Tegelijkertijd is gewerkt aan het direct ophalen van gegevens bij DUO. Hiervoor is samen met instellingen als Windesheim, Universiteit Twente, TU Delft, VU, HvA en WUR een gezamenlijke 'data'-vraag geformuleerd.

Voor de eerste analyse is gebruikgemaakt van landelijke DUO-bestanden, zoals 1CHO en bekostigingsgegevens. Dit voorkomt dat instellingen onderling persoonsgegevens hoeven uit te wisselen. Daarmee wordt voldaan aan privacyregels. Tegelijkertijd zijn er obstakels. Niet alle databestanden zijn makkelijk toegankelijk of in een formaat dat gemakkelijke verwerking toelaat. Verder bestaan er verschillen in definities tussen instellingen, wat het vergelijken van gegevens bemoeilijkt.

De vraag aan DUO is ondergebracht in een nieuw project. De oorspronkelijke vraag aan DUO was om een dashboard te realiseren om instellingen dezelfde basis te geven voor beleid. Uiteindelijk is er besloten om te gaan werken met stroombestanden waarin de data beschikbaar wordt gesteld. Hierdoor is de basis hetzelfde, alleen moet iedereen zelf dashboards maken. Er worden nog wel gesprekken gevoerd met VH en UNL om te onderzoeken of we tot een uniform dashboard kunnen komen.

CONTACT

Patrick Vercauteren
pb.vercauteren@avans.nl

**‘DOOR SAMENWERKEN
AAN ÉÉN DATAVRAAG
KRIJGEN INSTELLINGEN
BETER ZICHT OP
STUDENTENSTROMEN.’**

SHOWCASE 11

MIDDELBARE SCHOLIEREN ONTDEKKEN DE BREEDTE VAN TECHNIEK

Op dinsdag 8 april 2025 ontdekten zo'n 100 leerlingen uit 4 havo en 5 vwo de veelzijdigheid van techniek tijdens het event Meet & Match in het Klokgebouw in Eindhoven. Waar dit event oorspronkelijk bedoeld was om Fontys-studenten te koppelen aan stage- en afstudeerplekken, werd het programma dit jaar – dankzij een samenwerking tussen Fontys, Summa en TU/e voor het project Wisselstroom – uitgebreid met een speciaal aanbod voor middelbare scholieren.

Tijdens het event maakten de leerlingen kennis met maar liefst 245 technische bedrijven. Door een interactieve speurtocht, laagdrempelige gesprekken en praktische activiteiten kregen zij een beeld van de talloze mogelijkheden binnen techniek én hoe deze passen bij hun eigen interesses en toekomstplannen. De sfeer was ongedwongen, bedrijven toonden oprechte interesse, en leerlingen konden volop vragen stellen en ontdekken.

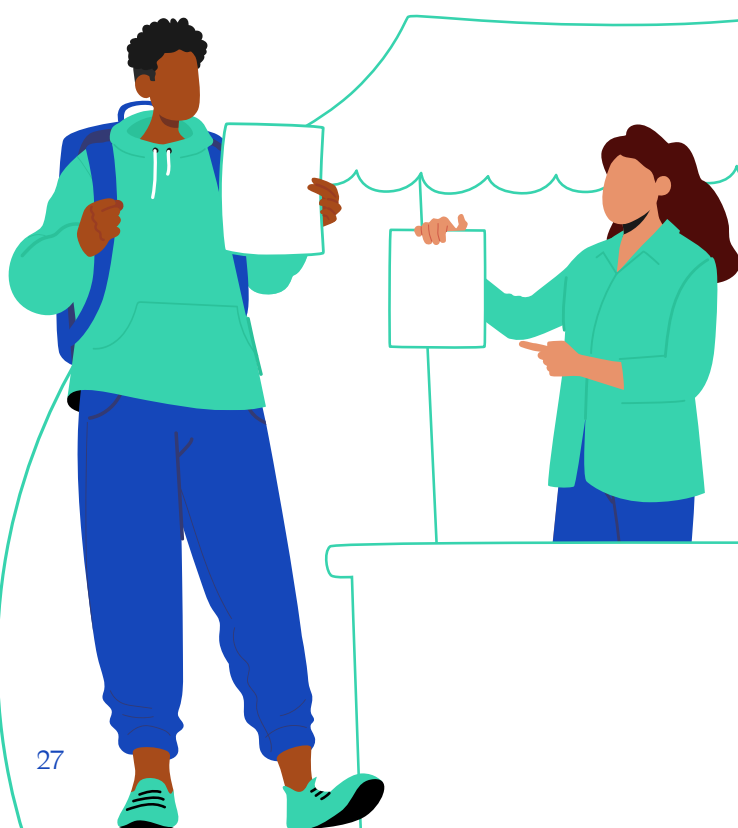
Voor veel scholieren betekende dit event een eerste echte kennismaking met de wereld van techniek. Of ze nu kiezen voor mbo, hbo of wo: Meet & Match helpt hen om gericht te kiezen en vergroot het inzicht in hun eigen mogelijkheden. Benieuwd naar hoe dat eruitzag? [Bekijk hier de aftermovie](#) en luister naar de ervaring van Pepijn (4 havo).

CONTACT

*Ook met jouw leerlingen
deelnemen aan een
volgende editie?*

Neem gerust contact op met
Mark Herman via
m.herman@fontys.nl
voor meer informatie.

SHOWCASE 12

STIMULANS VOOR BESTAANDE AMBITIE

De bijzondere voorziening voor wisselstroomprojecten werkte als een zeer welkome stimulans om verder invulling te geven aan de intentie van de colleges van bestuur van de HvA en de VU om meer samen te werken op gezamenlijke voorlichting en studiekeuzecheck en op inzicht in studentstromen, data-inzicht en verwantschap in het onderwijsaanbod. Zo kon bijgedragen worden aan de ambitie om iedere student op een passende plaats te laten landen.

Terugkijkend zien we dat er – langs zes wisselstroompilots – een flink aantal waardevolle deliverables opgeleverd zijn in de vorm van concrete (kennis)producten voor uiteenlopende doelgroepen: leerlingen, studenten, ouders, vo-docenten, vo-decanen en eigen medewerkers. In deze bijdrage komen we even los van deze kernopbrengsten, maar stellen we ons de vraag: welke lessen trekken we uit de samenwerking tussen onze instellingen op het gebied van wisselstroom?

VIJF LESSEN OVER DE SAMENWERKING:

1. KENNISMAKING CRUCIAAL

Voor de totstandkoming van de pilots en voor de samenwerking daarbinnen is gedegen kennismaking cruciaal gebleken. Hoe zit ieders organisatie in elkaar en welke afdelingen/functies zijn relevant voor een vruchtbare samenwerking? Vanuit welk vertrekpunt wordt de samenwerking aangegaan? Verstaan we hetzelfde onder bepaalde begrippen?

2. ONDERSTEUNING SAMENWERKING

Om de samenwerking te ondersteunen is een maandelijks overleg met de trekkers van de verschillende pilots georganiseerd, en ook een halfjaarlijkse kennisdeling. Ondersteunend hieraan is een digitale werkomgeving (in MS-Teams) gecreëerd met toegang voor alle betrokkenen (HvA en VU). Zo vond kennisdeling plaats, konden verbanden tussen wisselstroomprojecten worden gelegd en kon daarop worden voortgebouwd. Om naast het inhoudelijke werk op de wisselstroomprojecten recht te doen aan de benodigde overkoepelende en praktische ondersteuning is in de eerste periode een externe persoon aangesteld om te coördineren, evenals twee betrokken beleidsadviseurs vanuit de instellingen. Zij hielden zich bezig met het organiseren van gezamenlijk overleg, het bewaken van de voortgang, de voorbereiding van bestuurlijke overleggen en advisering, acteren op personele wisselingen, financieel overzicht en administratieve werkzaamheden.

3. EIGENAARSCHAP BELANGRIJK VOOR BORGING

Daar waar onze pilots direct gekoppeld zijn aan afdelingen/functies waar de uiteindelijke opbrengsten (na positieve evaluatie) ook gebruikt kunnen worden, bleek het eenvoudiger om de borging vorm te geven.

CONTACT

Peter van Achteren (HvA)
p.van.achteren@hva.nl

Marieke Siebrecht (HvA)
w.m.siebrecht@hva.nl

Marleen Westerhof (VU)
m.a.westerhof-sinke@vu.nl

4. RIJKER KENNISECOSYSTEEM

Vanuit onze pilotprojecten zijn waardevolle, blijvende connecties opgebouwd met vele andere hogescholen en universiteiten die bijdroegen aan de impact van de pilots. Het kennisecosysteem en de opbrengsten werden rijker door het samenbrengen van deskundigen, netwerken en/of andere organisaties. Het was waardevol om niet alleen vanuit de onderlinge samenwerking naar het onderwerp te kijken, maar ook oog te houden voor dit bredere perspectief dat samen optrekken mogelijk maakte.

5. REALISTISCHE VERWACHTINGEN

Met het waaier-perspectief van oud-minister Dijkgraaf groeiden ook de verwachtingen ten aanzien van de wisselstroompilots. In de gegeven tijd voor deze subsidie kunnen echter geen systeemveranderingen tot stand worden gebracht; wel kunnen we belangrijke stenen verleggen die deze gedachte dichterbij brengen. Dat hebben we gedaan door onder andere in deze fase veel in de beeldvorming vóór de poort in beweging te brengen: in onze eigen organisaties, en bij vo-decanen, ouders en leerlingen/studenten. We kijken uit naar een vervolg waar we ook dóór de poort en bijvoorbeeld met gemeenschappelijke onderwijsactiviteiten de keuze voor een passende studieplek nog beter tot stand brengen.

COLOFON

Vragen of meer informatie over het project Wisselstroom?

Neem contact met ons op via: post@unl.nl of info@vh.nl

CLASSIFICATIE

Openbaar

REDACTIE

Marcus Havers (VH), Josephine Verstappen en Maroussia van Gerven (UNL),
Anouk Hilderink, Frank Streefland, Luuk Collou en Sabina van Zetten (BMC)

MET BIJDRAGEN VAN

Jantine Schuit, Rob Verhofstad, Frank Streefland, Sabina van Zetten, Luuk Collou,
Femke Noomen-Van der Linde, Sijmen Steenbeek, Jorian Waleson, Birol Ona,
Jonne Vulperhorst, Mirjam de Haas, Tineke Choi, Jikke Verheij, Mieke Braadbaart,
Marjolein Gelauff, Marleen Westerhof-Sinke, Lydwine Pijloo, Rachèl Wannet,
Simone Marks, Vincent Spijkers, Bas van der Veen, Joyce Glerum, Corine Roeleveld,
Marjolein Wijnker, Eli Driessens, Marlies Koolhaas, Arianne Colenbrander,
Anneke Postma, Nora Winters, Patrick Vercauteren, Peter van Achteren,
Marieke Siebrecht en Mark Herman

FOTOGRAFIE

Ruud Rocks Photography

GRAFISCHE VORMGEVING

Flair Design

JUNI 2025